

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 61944-01-25 ואכ"מ נ' מערכת שע"מ שירות צפון (חיפה) שירות עיבודים
ממחושבים אגף רשת ושירות לקו ואח'

לפני כב' השופט הבכיר רון סוקול

המבקש

נביל ואכ"מ

ע"י ב"כ עוה"ד ג' דחדולי

נגד

המשיבות

1. רשות המיסים בישראל

2. מערכת שע"מ שירות צפון (חיפה) שירות עיבודים
ממחושבים אגף רשת ושירות לקוחות
ע"י עוה"ד ס' משלב-מוקלד פרקליטות מחוז חיפה - אזרחי

החלטה

1. המבקש, נביל ואכ"מ, הוא רואה חשבון במקצוע המייצג ברשויות המס נישומים רבים. לצורך עבודתו בייצוג נישומים ביקש המבקש להתקשר למאגרי המידע הממוחשבים המופעלים במשרד האוצר ומוכרים כמערכת שע"מ (שירותי עיבוד ממוחשבים). בשנת 2018 חתם המבקש על "כתב התחייבות-חיבור מייצג לשע"מ", ונרשם כמייצג של 960 נישומים (מערכת שע"מ להלן גם: ה"מערכת").
2. ביום 9/1/2024 נשלחה למבקש הודעה על ידי מנהל אגף רשות ושירותי לקוחות בשע"מ בדבר ניתוקו מהמערכת. בהודעה נרשם כי ביום 8/1/2025 נפתחה ברשות המיסים חקירה כנגד המבקש "בחשד להפקה וקיזוז חשבונות מס בגין עסקאות פיקטיביות". בהודעה נרשם כי בהתאם לכתב ההתחייבות עליו חתם המבקש, חיבורו למערכת מותנה בשמירה על כלל ההוראות המנויות בהסכם ההתקשרות "ובכלל זה שמירה על הוראות החוק במדינת ישראל". מאחר והועלה חשד שהמבקש הפר את הוראות הדין, הוחלט לנתקו מהמערכת. עם זאת, צוין כי "מאחר ודישיוןך כרואה חשבון טרם נשלל ולא הותלה, ייפויי הכוח למיוצגך לא בוטלו".
3. ביום 12/1/2025 פנה המבקש, באמצעות באי כוחו, לשע"מ וביקש לחזור ולחברו למערכת. במכתב טען כי ניתוקו של המבקש מהמערכת פוגע בחופש העיסוק שלו כרואה חשבון. נטען כי המבקש נחקר בשל החשד שביצע עבירות, אולם בחקירתו הוא כפר בחשדות וטען כי אין בהם ממש. המבקש הדגיש כי בסיום חקירתו הוא שוחרר וכי עומדת לו חזקת החפות.
4. המבקש הוסיף וטען כי היה על הרשות לאפשר לו להעלות את טענותיו בטרם קבלת החלטה על ניתוקו מהמערכת. מאחר והרשות לא אפשרה לו להעלות טענותיו בטרם החלטה, דין ההחלטה לניתוקו מהמערכת להתבטל. עוד נטען כי ההחלטה אינה מנומקת כנדרש על פי דין ואינה עומדת בחובת ההנמקה המוטלת על רשות מינהלית.
5. המבקש הוסיף וטען כי ככל והסכם ההתקשרות בינו לבין שע"מ מאפשר ניתוק מהמערכת, הרי שמדובר בתנאי מקפח בחוזה אחיד ודינו להתבטל בהתאם להוראות חוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1983.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 25-01-61944 ואכ"מ נ' מערכת שע"מ שירות צפון (חיפה) שירות עיבודים
ממחושבים אגף רשת ושירות לקו ואח'

6. ביום 14/1/2025 נשלחה תשובת המשיבה. במכתב התשובה עמדה המשיבה על כך שעל פי תנאי ההתקשרות שבין המבקש לשע"מ עומדת לה, בהתקיימם של "התנאים ההכרחיים" להפסיק את מתן שירותי המידע "מכל סיבה שהיא ובלי להודיע מראש". נטען כי התברר שהמבקש לא עמד בתנאי ההסכם, הפר את חובתו שלא לעשות שימוש במידע בניגוד לדין ולכללי האתיקה של הגוף המקצועי שהוא חבר בו, ועל כן לא נפל כל פגם בהחלטה לניתוקו.

7. בעקבות קבלת התשובה הגיש המבקש עתירה לבית משפט זה ובגדרה בקשה לצו ביניים המורה למשיבה לשוב ולחברו למערכת השע"מ. בבקשתו חזר וטען כי החלטת המשיבה לניתוקו מהמערכת, ללא מתן זכות טיעון, מהווה הפרה של החובות המינהליות המוטלות עליה ולכן דינה להתבטל. כן חזר וטען כי על פי תנאי כתב ההתחייבות לא הייתה המשיבה רשאית לנתקו רק בשל קיומם של חשדות שטרם התבררו.

8. המבקש הבהיר כי ניתוקו ממערכת השע"מ פוגעת בעבודתו ועלולה להרוס את מקור פרנסתו. המבקש מבהיר כי ללא החיבור למערכת הוא אינו יכול לפעול עבור לקוחותיו, להגיש דיווחים, לברר מידע ולשלם תשלומים. המבקש מוסיף וטוען כי אף שלכאורה קיימים מסלולים אחרים שמאפשרים לו לפעול עבור לקוחותיו, הרי שבפועל אין הוא יכול לעשות כן וכי בכל פניותיו לרשות המיסים נחסמה דרכו והוא נדרש לפעול רק באמצעות מערכת השע"מ.

9. ביום 23/1/2025 הוריתי כי הבקשה לצו ביניים תועבר למשיבה וקבעתי דיון במעמד הצדדים. לצערי בשל נסיבות שלא היו צפויות נדחה הדיון להיום.

10. בדיון היום טענה באת כוח המשיבות כי לבית משפט זה בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים אין סמכות לדון בעתירה ובבקשה לצו ביניים. נטען כי סמכות בית המשפט לעניינים מינהליים לדון בהחלטות של רשות מינהלית, מוגבלת רק לעילות המפורטות בתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, תש"ס – 2000, וכי אלו אינן כוללות את עילות הבקשה. נטען כי היה על המבקש להגיש בקשה לצו זמני במסגרת של תובענה אזרחית ולא בהליך מינהלי.

11. המשיבה הבהירה בדיון כי תיאור לערוך למבקש שימוע, ולשמוע בנפש חפצה את כל טענותיו. המשיבה גם הסכימה כי השימוע יערך בהקדם, לרבות בהיוועדות חזותית, אולם עמדה על כך כי עד מועד השימוע וקבלת החלטה בסופו, יישאר המבקש מנותק מהמערכת. באת כוח המשיבה הבהירה כי מאגרי המידע במערכת השע"מ רחבים ביותר ומקיפים מידע רב, ועל כן יש חשש שמא המבקש יעשה שימוש במידע המצוי במערכת לביצוע עבירות נוספות לאלו שבהן נחשד. המשיבה חזרה והדגישה כי המבקש יכול, על פי רישונו כרואה חשבון, להמשיך ולייצג את לקוחותיו ולפעול למענם במסלולים אחרים. הובהר כי ככל והמבקש יתקל בקשיים לפנות לרשות המיסים במסלולים אחרים, הוא יכול לפנות ולקבל עזרה בקבלת מידע והגשת דיווחים בדרכים אחרות ושלא באמצעות המערכת.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 25-01-61944 ואכ"מ נ' מערכת שע"מ שירות צפון (חיפה) שירות עיבודים ממחושבים אגף רשת ושירות לקו ואח'

12. בתשובה לטענות המשיבה עמד המבקש על חיבורו למערכת בטרם עריכת השימוע והבהיר כי בכל יום שבו אינו יכול לפעול עבור לקוחותיו עלולה להיגרם להם פגיעה קשה; כך יתכן שדיווחים יוגשו באיחור, תשלומי מס לא ישולמו במועד ועוד.

באת כוח המבקש טענה כי סמכותו של בית המשפט לעניינים מנהליים מעוגנת בסעיף 21 לתוספת הראשונה שענייני החלטות בנוגע להסדרת עיסוק. לטענתה ניתוק המבקש ממערכת השע"מ פוגע בעיסוקו כרואה חשבון.

13. לצערי ניסיונות להביא את הצדדים להבנה לא צלחו, ועל כן יש להכריע בבקשה.

הכרעה

14. כמפורט להלן הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להתקבל וכי יש להורות על חיבורו מחדש של המבקש למערכת השע"מ עד הכרעה בשימוע שיערך לו.

15. המשיבה טענה כי לבית המשפט אין סמכות עניינית לדון בעתירה ובבקשה לצו ביניים. אכן סוגיית הסמכות העניינית אינה נקיה מספקות. הטענה כי החלטה על ניתוק ממערכת השע"מ מהווה למעשה החלטה בנושא הסדרת עיסוק על פי חוק רואי חשבון, התשט"ו – 1955, נראית על פניו מוקשית שהרי המשיבה הבהירה למבקש מפורשות כי רישיונו לעסוק כרואה חשבון לא הושעה ולא הותלה. עם זאת, דומה שבשלב זה של ההליך אין לפני טיעון מספק בסוגיה, ועל כן לא אסלק את העתירה על הסף רק בשל חוסר סמכות. ודוק, הלכה היא כי גם במקרים של ספק בסמכותו של בית המשפט, יכול בית המשפט ליתן סעדים זמניים כדי למנוע פגיעה במבקש (ראו למשל ע"פ 7543/97 ר' נ' ר' (7.9.1999); רע"א 8688/10 בנק המזרחי טפחות נ' הופמן (8.12.2010)).

16. השאלה המרכזית העומדת להכרעה היא האם הייתה המשיבה רשאית לנתק את המבקש מהמערכת רק בשל החשדות התלויים כנגדו ומבלי לזמנו לפני הניתוק לשימוע.

17. כידוע, מערכת שע"מ משמשת רואי חשבון ומיוצגים לפני הרשות בעניינים רבים. מדובר במערכת המעניקה למייצגים ולרשויות המס יתרונות רבים. כך בע"מ 7741/15 עופר מנירב, ר"ח נ. מדינת ישראל – רשות המיסים (22/10/2017), נאמר (פסקה 28):

כפי שצוין לעיל, בפני המייצגים המנויים למערכת שע"מ עמדה האפשרות לקבל מידע מתוך מאגרי המידע של רשות המיסים, ולבצע פעולות שונות באמצעות שאילתות מובנות. המייצגים יכלו להשתמש במערכת זו באופן מקוון וישיר, מביתם או ממשרדם, וללא צורך בהגעה פיזית למשרדי רשות המיסים שברחבי הארץ. חלף השימוש במערכת שע"מ, יכלו המייצגים לקבל את השירותים המבוקשים באמצעות הגעה פיזית למשרדי המשיבה. ואולם, השימוש במערכת שע"מ הקנה יתרונות לא מבוטלים לשני הצדדים: מייצגים אשר

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 25-01-61944 ואכים נ' מערכת שע"מ שירות צפון (חיפה) שירות עיבודים ממחושבים אגף רשת ושירות לקו ואח'

השתמשו במערכת שע"מ יכלו לצפות בשאילתות שונות ממושרדיהם, ולהנפיק אישורים שונים, ללא צורך בהגעה פיזית למשרדים. בכך, נחסכו מהם משאבים שונים הכרוכים בכך, לרבות השקעת משאבים כספיים ושעות עבודה. כך גם זמינות הנתונים דרך מערכת שע"מ הייתה רחבה יותר בהשוואה לשעות הפעילות של השירות הפרונטלי. מנגד, רשות המיסים נהנתה מיתרון ברור שהתבטא בחסכון בכוח אדם המאייש את העמדות הפרונטליות.

(ראו גם עע"מ 980/08 עופר מנירב, רו"ח נ. מדינת ישראל – משרד האוצר, פסקה 18 ((6/9/2011)).

18. משמע, ניתוק מייצג ממערכת שע"מ אינו מונע ממנו להמשיך בעיסוק, אך יש בו הכבדה ממשית, פגיעה קשה באפשרות למתן שירות ראוי ללקוחות ואף פגיעה באינטרס הציבורי.

19. המסקנה מן האמור היא כי אף שלא מוטלת על הרשות חובה לאפשר לכל מייצג להתחבר למערכת השע"מ, ברי שמדובר בשירות חיוני למייצגים והחלטה של הרשות שלא לאפשר למייצג להתחבר למערכת או החלטה לנתקו מהמערכת חייבת להתבסס על אדנים מוצדקים ועל נימוקים ראויים.

20. ככלל, ועל כך אין חולק, בטרם תקבל רשות החלטה הפוגעת באזרח, מוטלת עליה החובה לאפשר לו להעלות את טענותיו לפנייה. זוהי החובה לאפשר לאזרח "זכות טיעון" או "שימוע". בנסיבות הרגילות חייבת הרשות המינהלית להעניק את זכות הטיעון ולערוך את השימוע למי שעלול להיפגע מהחלטתה בטרם קבלת ההחלטה (ראו: בג"צ 654/78 גינגולד נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד לה(2) 649 (1979); ד' ברק ארז "זכות הטיעון - בין צדק פרוצדורלי ויעילות" 99 אור - קובץ מאמרים לכבודו של השופט תיאודור אור 817, 863 (עורכים א' ברק, ר' סוקול, ע' שחם, 2013)). לכלל זה מספר טעמים – שמיעה מאוחרת של הנפגע עלולה להיות מיותרת מקום שההחלטה כבר שינתה את המצב הקיים ללא יכולת חזרה, במיוחד אם כבר נגרם נזק לנפגע; שימוע מאוחר עשוי להיות בלתי יעיל; שינוי ההחלטה יחייב את הרשות במשאבים מיותרים; קיים חשש שמא בשמיעה מאוחרת תהא הרשות "נעולה" ולא תוכל לשקול באופן ענייני את טיעוני הנפגע ולשנות את החלטתה; שמיעה מאוחרת עלולה לפגוע באמון הציבור בנכונות ובצדקת ההחלטה (ראו למשל הערות בית המשפט בבג"צ 2911/94 באקי נ' מנכ"ל משרד הפנים, פ"ד מח(5) 291, פסקה 18 (1994); עע"מ 1038/08 מדינת ישראל נ' געאביץ, פסקה כ"ו (11.8.2009); בג"צ 7289/11 קרייזי וואו בולז בע"מ נ' שר התעשייה והמסחר, פסקה 19 (9.5.2013)).

21. יחד עם זאת, במקרים חריגים הכירו בתי המשפט בצורך לערוך שימוע מאוחר. בבג"צ 5973/92 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' שר הביטחון, פ"ד מז(1) 267 (1993) הכיר בית המשפט בשימוע מאוחר למגורשי החמאס, בשל צרכי הביטחון. בפסיקה מאוחרת יותר הכיר בית המשפט באפשרות לערוך שימוע מאוחר גם בנסיבות אחרות ובתנאי כי הרשות תהא מוכנה לשקול את עמדתה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 25-01-61944 ואכ"ם נ' מערכת שע"מ שירות צפון (חיפה) שירות עיבודים
ממחושבים אגף רשת ושירות לקו ואח'

מחדש ולשקול את כל השיקולים הענייניים (ראו למשל בג"צ 7289/11 הנ"ל; בג"צ 3379/03 מוסטקי נ' פרקליטות המדינה, פ"ד נח(3) 865 (2004); עע"מ 9807/09 זרינה נ' משרד הפנים (1.8.2011); ד' ברק ארז הנ"ל עמ' 866; י' זמיר הסמכות המינהלית כרך ב' 1189 (מהדורה שנייה, 2011)).

22. במקרה הנוכחי לא הובהר מדוע החליטה המשיבה לנתק את המבקש מהמערכת ללא מתן זכות שימוע וביקשה להסתפק בשמיעה מאוחרת. לא הובהר מהו הנזק המידי שעלול להיגרם אם ניתוקו של המבקש יעשה רק לאחר שמיעת טענותיו והסבריו. ודוקו, רישונו של המבקש לעסוק בראיית חשבון ולייצג נישומים לא הוגבל ולא נמנעה ממנו גישה למידע או גישה למשלוח דיווחים ותשלומים עבור לקוחותיו. הניתוק רק מקשה על המבקש ומכביד עליו ועל לקוחותיו ואולי מגביל אותו בחלק מהמידע (אף כי עניין זה לא הוברר עד תום).

23. לא מצאתי בטיעוני המשיבה ובמכתבים שנשלחו למבקש, הסבר מהו האינטרס הציבורי הדרוץ שחייב את ניתוקו של המבקש בטרם עריכת השימוע. ודוקו, רק כאשר האינטרס הציבורי [...] שקול יותר, במסגרת מכלול האינטרסים הכלליים, מהאינטרס של זכות השמיעה" רשאית הרשות המינהלית להסתפק בשימוע מאוחר (ע"פ 768/80 ש' שפירא ושות' חברה קבלנית בנתניה בע"מ נ. מדינת ישראל, פ"ד לו(1) 337, עמ' 360, 365 (1981)).

24. במכתב התשובה שנשלח למבקש ביום 15/1/2025, הסתמכה המשיבה בעיקר על תנאי כתב ההתחייבות ועל האמור בסעיף 8 שבו. סעיף 8 עוסק ב"הפסקת שירותי המידע וניתוק המורשה לשימוש".

25. בסעיף 8(1) נקבע כי "במידה שייוצרו תנאים הכרחיים המחייבים את רשות המיסים – שע"מ רשאית להפסיק את מתן שירותי המידע או חלקם, לתקופה מוגבלת או בלתי מוגבלת". תנאי לניתוק על פי הוראה זו הוא שהתקיימו "תנאים הכרחיים". לא הוסבר במכתב התשובה או בדיון לפניי, מדוע חשדות בדבר ביצוע עבירות ממלאים את דרישת "התנאי הכרחיים". ודוקו, אין חולק כי למרות החשדות לא נשלל מהמבקש להמשיך בעיסוקו. אילו היה נשלל ממנו הרישיון לעיסוק ולייצג נישומים, יתכן שהיה ניתן לחשוב שיש בכך די להתקיימות התנאי הכרחיים, אולם כל עוד לא נעשה כן, איני מבין מדוע מדובר בתנאי הכרחיים המצדיק ניתוק ללא שימוע.

26. סעיף 8(3) מקנה לרשות אפשרות לניתוק מייצג "מכל סיבה שהיא", בין היתר אם "קיים חשד שהמורשה לשימוש חרג מהוראות המיוצג". ההוראה הכללית "מכל סיבה שהיא" אינה יכולה להיות מופעלת בשרירות, ללא תשתית עובדתית, ללא הנמקה וללא מתן זכות שימוע. אין במכתבים טענה כי מעשי המבקש חרגו מהוראות מי מהמיצגים על ידו.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 25-01-61944 ואכ"ם נ' מערכת שע"מ שירות צפון (חיפה) שירות עיבודים
ממחושבים אגף רשת ושירות לקו ואח'

27. סעיף 8(2) לכתב ההתחייבות עוסק בניתוק מייצג "אם יתברר כי קיים חשש לגבי נכונות ההצהרותיו של המורשה לשימוש שניתנו לשע"מ או אם המורשה לשימוש קיבל מידע והשתמש בו בניגוד להוראות סעיף 10 להלן [...] "(סעיף 10 עוסק בשמירת סודיות).

גם הוראה זו אינה חלה, על פני הדברים, במצב שבו קיים חשד לביצוע עבירות על ידי המייצג, ודומה שהוראה זו מכוונת למסירת מידע מטעה על ידי המייצג לשע"מ ולא על מצבים של ביצוע עבירות על דיני המס, אולם ברי כי אפילו רשאית שע"מ לנתק את המייצג בהתאם להוראה זו, אין הצדקה לעשות כך ללא מתן זכות שימוע.

28. נזכיר גם כי אפילו היו חלים על יחסי הצדדים רק דיני החוזים, וברי שלא כך הדבר, הרי שגם על פי דיני החוזים מוטל על נפגע מהפרה, שאינה יסודית, הנטל להודיע למפר על כוונת הביטול ולאפשר לו לתקן את ההפרה (סעיף 7 לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א – 1971. יתרה מזו, דומה שגם חובת תום הלב, המוטלת על כל מתקשר בחוזה, מחייבת מתן אפשרות לצד האחר להתייחס לחשדות בדבר ההפרה, בטרם יינקט סעד הביטול.

סוף דבר

29. לאור כל האמור, אני מורה למשיבה לשוב ולחבר את המבקש למערכת השע"מ לאלתר. המשיבה רשאית לזמן את המבקש לשימוע ולקבל כל החלטה, על פי שיקול דעתה, לאחר מכן. כמובן שלעותר פתוחה הדרך לשוב לבית המשפט לאחר קבלת ההחלטה ולטעון טענותיו.

30. ככל שיערך שימוע ותקבל החלטה חדשה, יודיע על כך המבקש ויבהיר האם ברצונו להמשיך בהליך העתירה או לתקנו. ככל שיבקש להמשיך בעתירה, יתייחס גם לסוגיית הסמכות העניינית.

התיק יובא לעיוני לקבלת הודעת המבקש למתן הוראות להמשך ביום 15/2/2025.

בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ט טבת תשפ"ה, 29 ינואר 2025, בהעדר הצדדים.

רון סוקול, שופט בכיר

